

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแต่งคำขวัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้คำประพันธ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง แคล้วคล่องคำขวัญ (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การแต่งคำขวัญ

คำขวัญ คือ ถ้อยคำที่แต่งขึ้นเพื่อเตือนใจเพื่อชักจูงใจมักเป็นคำปลอบขวัญหรือปลุกใจให้เชื่อมั่นให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่กล่าวถึง มักเป็นถ้อยคำที่สัมผัสคล้องจอง

๓. ประโยชน์ของคำขวัญ

- ๑) เพื่อให้ข้อคิดเตือนสติ
- ๒) เพื่อรณรงค์เชิญชวนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือเพื่อกระตุ้นให้ผู้คนได้ตระหนักถึงกิจกรรมนั้น ๆ
- ๓) ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงานหรือกิจการต่าง ๆ

๒. การแต่งคำขวัญที่ดี

กำหนดจุดมุ่งหมายโดยเน้นเรื่องราวหรือเนื้อหาของคำขวัญมีความโดดเด่น สะท้อนมุมมองแง่คิดและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือกิจกรรมหรือต่อสาธารณชน มีความกระชับ สั้น ได้ใจความหรือใช้ถ้อยคำได้สละสลวยช่วยกระตุ้นให้รู้สึกดีสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม

๓. องค์ประกอบของคำขวัญ

คำขวัญประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

๑) จุดมุ่งหมายของการแต่ง เนื่องจากคำขวัญแต่ละหน่วยงานหรือกิจกรรมจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน เช่น คำขวัญวันเด็กต้องการส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีต่าง ๆ เช่น “*เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ*”

๒) ข้อมูลในการแต่ง เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างมากเนื่องจากการแต่งคำขวัญให้ตรงกับจุดมุ่งหมายแล้วข้อมูลและขอบข่ายของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะต้องสะท้อนเนื้อหาความต้องการสื่อสารได้ มีคำที่แสดงถึงเรื่องที่ต้องการนำเสนอได้ชัดเจน เช่น คำขวัญยาเสพติด “*ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม*”

๓) การเรียบเรียงถ้อยความ องค์ประกอบในส่วนสุดท้ายคือการนำข้อมูลที่ได้มาจับประเด็นสำคัญด้วยการใช้ถ้อยคำสั้น ๆ หรือการใช้คำคล้องจองที่สะท้อนเรื่องราวนั้นนั้น ฉะนั้นในส่วนนี้จึงต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ แยกแยะคำที่คิดว่าสำคัญมาจับประเด็นแล้วแต่งออกมาเป็นคำขวัญ

๔. ตัวอย่างคำขวัญ

๑) คำขวัญการส่งเสริมการทำดี เช่น

- ชีวิตจะสุขซี ถ้าทุกคนร่วมกันทำดีถ้วนหน้า

๒) คำขวัญคติเตือนใจ เช่น

- อนาคตจะมีดมน หลีกให้พ้นยาเสพติด

- ปลอดภัยเพื่อชีวิต ทุกขณะจิตอย่าประมาท

๓) คำขวัญวันเด็ก เช่น

- อดทน ขยัน ประหยัด คือ คุณสมบัติของเด็กไทย